

Δευτερεύουσες ονοματικές ενδοιαστικές

Εισάγονται με τους διστακτικούς συνδέσμους **μη (να μη)**, **μήπως** και εκφράζουν κάποιο φόβο, δισταγμό (ενδοιασμό) για κάτι δυσάρεστο που μπορεί να συμβεί ή να μη συμβεί.

Εξαρτώνται:

1. από ρήματα:

α. που εκφράζουν **φόβο** ή **ανησυχία**, π.χ. φοβάμαι, ανησυχώ, τρέμω, τρομάζω, αγωνιώ κ.ά.

Φοβάμαι **μήπως** σου συμβεί κάτι.

β. που εκφράζουν **υποψία** ή **προφύλαξη**, π.χ. υποπτεύομαι, υποψιάζομαι, προσέχω, προφυλάγομαι κ.ά.

Προσέχω **μήπως** και με σταματήσει η Τροχαία.

2. απρόσωπα ρήματα ή **περιφράσεις συγγενικής σημασίας** με τα παραπάνω ρήματα, π.χ. τρομάζει, αγχώνει, με πιάνει φόβος, έχω την αγωνία, έχω την υποψία κ.ά.

Τη νύχτα ξυπνώ έχοντας την αγωνία **μήπως** έπαθε κάτι το παιδί.

3. ουσιαστικά συγγενικής σημασίας με τα παραπάνω ρήματα, π.χ. φόβος, αγωνία, υποψία, τρόμος, άγχος κ.ά.

Ξύπνησε από το φόβο, **μην** του κλέψουν το αμάξι.

4. αντωνυμίες, συνήθως δεικτικές ή αόριστες σε ουδέτερο γένος, αυτό, εκείνο, ένα, κάτι κ.ά.

Αυτό με τρομάζει, **μήπως** κτυπήσει έτσι που τρέχει σαν τρελός.

Χρησιμοποιούνται:

α. ως αντικείμενο,

π.χ.: Ανησυχώ **μήπως** δεν αποπλεύσει σήμερα το πλοίο.

β. ως επεξήγηση,

π.χ. Ένα με ανησυχεί, **μήπως** τον πιάσουν άδικα.

γ. ως υποκείμενο (σπάνια),

π.χ. Με ανησυχεί πολύ **μήπως** δεν προλάβει το τελευταίο τρένο.

Παρατηρήσεις:

- ✓ Δε χωρίζονται με κόμμα από την πρόταση εξάρτησης, εκτός και αν λειτουργούν ως επεξήγηση.
- ✓ Τα ρήματα που σημαίνουν φόβο ή ανησυχία μπορεί να συντάσσονται με διαφορετικά είδη δευτερευουσών προτάσεων εκφράζοντας έτσι διαφορετικά νοήματα:

Π.χ Φοβάμαι **ότι δεν θα τα καταφέρω.** (ειδική)

Φοβάται **μην (μήπως) τον πιάσει αδιάβαστο ο δάσκαλος.** (ενδοιαστική)

Ανησυχεί **που τον βλέπει νευρικό.** (αιτιολογική)

Ασκήσεις:

1. Στις παρακάτω περιόδους να βρείτε τις δευτερεύουσες ενδοιαστικές προτάσεις και να τις χαρακτηρίσετε συντακτικά.

1. Ανησύχησα μήπως δεν προλάβεις το αεροπλάνο!
2. Η μητέρα μου πάντα είχε τον φόβο, μην κρυώσω.
3. Τρέμω μην ανακαλύψουν το λάθος μου.
4. Φοβάμαι μήπως πάρω άσχημους βαθμούς.
5. Αγωνιούσε μην χαλάσει ο καιρός ξαφνικά.
6. Αυτό με τρομάζει συνέχεια, μήπως πάθει κάτι.
7. Ζούσε πάντα με τον ίδιο φόβο, μήπως καταλάβουν την πραγματική ταυτότητά του.
8. Αυτό ακριβώς σκέφτεται συνέχεια, μήπως δεν τον συμπαθούν οι φίλοι του.
9. Πρόσεξε μη σε κλέψουν .
10. Μας απαγόρευσαν να παίζουμε μπάλα στο διάλειμμα φοβούμενοι μήπως χτυπήσουμε κάποιον συμμαθητή μας.



2. Στις παρακάτω περιόδους **να υπογραμμίσετε** τις δευτερεύουσες ενδοιαστικές ονοματικές προτάσεις **και να τις αντικαταστήσετε** με ένα ονοματικό σύνολο κάνοντας τις απαραίτητες αλλαγές.

Φοβάται μην τιμωρηθεί άδικα.

.....

Ο φόβος μη μεταδοθεί ο ιός στον πληθυσμό ανάγκασε την κυβέρνηση να λάβει αυστηρά μέτρα.

.....

Αυτό τον ανησυχεί, μήπως επιδεινωθεί η κατάσταση της υγείας του.

.....

Πολλοί φοβούνται μήπως αλλοιωθεί η ελληνική γλώσσα από την εισροή ξένων στοιχείων.

.....

Ελένη Χαρμαντζή